

Je možné zvítězit v Afghánistánu bez afghánských žen?

Autor článku poskytuje informace o působení speciálně připravených příslušnic americké armády při běžném kontaktu s afghánskými ženami. Konstatuje, že americká armáda i další alianční armády si uvědomují, jak obtížné bude vyhrát válku v Afghánistánu bez cíleného působení na afghánské ženy.

Ing. Jozef Buza, Institut doktrín Vyškov

Americká armáda i další alianční armády si nezávisle na sobě uvědomují, jak obtížné bude vyhrát válku v Afghánistánu bez působení na polovinu jeho obyvatelstva, tzn. na afghánské ženy. V Afghánistánu ženské týmy námořní pěchoty zkoušejí udělat něco, co dělá jen velmi málo ostatních koaličních armád. Hovoří s afghánskými ženami. Jedno z mála vojenských úsilí, zaměřených na získání podpory žen, začalo před rokem (v roce 2009), kdy malá skupinka žen námořní pěchoty a civilních překladatelek vytvořila první „ženský tým“ (Female Engagement Team – FET), jehož úkolem bylo zvýšit vzdělanost afghánských žen a zapojit je do veřejného života. Tým navštěvoval venkovské paštunské ženy v jejich domovech při distribuci humanitární pomoci. Do této doby se tyto ženy setkávaly pouze s aliančními vojáky, ze kterých měly strach. Postupně narůstal počet takto působících týmů.

Americká námořní pěchota měla ve své sestavě několik týmů na svých předsunutých základnách v jižním Afghánistánu. Američané využívali týmy FET k zajištění spolupráce s místní (oblastní) vládou při vzdělávání místních žen v udržování hygieny a základní zdravotní osvěty. Všem aliančním a afghánským bezpečnostním silám bylo v listopadu 2009 nařízeno vytvořit jejich vlastní týmy FET. Navzdory těmto opatřením jsou zde čtyři faktory, které limitují schopnost stupňovat a znásobovat úspěšné zapojení ženských týmů:

- těžko vyvratitelné přesvědčení velitelů jednotek, že zapojení místních žen nepřinese očekávaný přínos;
- zažitá hypotéza, že působení žen bude nejvíce vadit Paštunům, zejména mužům;
- opomenutí začlenění týmů FET již při plánování operace;
- neochota postavit týmy FET na plný úvazek z dobrovolníků, kterým budou poskytnuty dostatečné prostředky a čas na jejich profesionální přípravu.

Všechny tyto problémy ale může vyřešit ve své působnosti velitel (praporu, brigády). Pokud se vezme v úvahu první faktor, jsou někteří důstojníci ještě stále přesvědčeni o tom, že zapojení žen nestojí za námahu. Paštunské ženy nemají dostatečný vliv nebo znalosti, které by z nich udělaly užitečné spojence, argumentují důstojníci. Opak je pravdou, poslední zkušenosti potvrzují, že místní ženy mají větší vliv v jejich domovech (rodinách) na své manžely a syny, než si nezasvěcení lidé o afghánské rodinné kultuře myslí.

Venkovské paštunské ženy jsou kromě jiného odpovědné hlavně za výchovu dětí, zajištění vody, vaření, práci na polích a chov domácího zvířectva. I když se zdá, že stojí stranou, aktivně se zapojují do dění ve vesnici a jsou tvůrkyněmi veřejné-

ho mínění a chování. „Ženám neunikne ani jediná zpráva (novinka) ve vesnici,” tvrdí afghánský plukovník, který tak současně varuje před ignorací poloviny venkovského obyvatelstva. Místní ženy mají přehled o tom, kdo a co dělá, kdo by neměl co dělat v daném prostoru apod. Rozebírají s ostatními ženami při nošení vody nebo sbírání dříví to, co se dozvěděly od svých manželů či dětí.

Hovořit se ženami se z taktického hlediska v minulosti osvědčilo. Paštunské ženy mají mnoho příležitostí, jak předat týmům FET důležité informace o místních osobnostech, hospodářství a stížnostech (problémech) stejně jako o nepříteli. Dlouhodobější prospěch aliančních sil bude možné získat jen při postupném prohlubování vzájemné důvěry a za silné podpory afghánských žen.

Další obecně respektované pravidlo, že oslovování ženské populace je kulturní tabu, je také nesprávné. Typickou argumentací je, že účast žen vojákyn v hlídkách při jednání s místním obyvatelstvem hrubě uráží paštunské muže. Zkušenosti z posledních měsíců ukazují nejen na to, že tento názor je špatný, ale že ve skutečnosti je tomu obráceně. Mnoho paštunských mužů se již zdaleka nevyhýbá americkým vojákyním, jak je to vidět při společné činnosti amerických vojáků a Afghánské národní armády (dále jen ANA). Paštunští muži mají sklon dívat se na vojákyně jako na druh „třetího pohlaví”. V důsledku toho se vojákyně ve službě dostávají spíše do výhody než do nevýhody. V mnoha případech tento postoj otevírá další možnosti aliančním silám. Afghánská kultura je flexibilnější, než jak si ji představuje většina koaličních důstojníků.

Dalším problémem je i to, že při plánování mise se nepočítá s týmem FET a výsledkem je skutečnost, že v mnoha operacích nejsou tyto týmy nasazeny nebo rozsah a doba jejich nasazení jsou omezené. Například při některých úkolech jednotek jsou použity týmy FET k provádění prohlídek žen nebo jejich uklidnění při vedení vyčišťovacích operací. I když je takové použití týmu FET zcela legitimní, lepší je použít tyto týmy ve všech typech operací, kde mohou pomoci k dosažení lepších výsledků. Týmy FET by neměly být výlučně zasazovány jen ve „vyčišťovací” fázi protipovstalecké operace, ale měly by být více využity v „udržovací/stabilizační” fázi.

Týmy FET, které jsou vyčleněny pro určitou lokalitu a jsou oprávněny provádět opakované návštěvy v domácnostech, přinášejí trvalé výhody. Jsou-li opakované návštěvy týmy FET možné, týmy by se mohly dostat blíže k ženám, které by jim byly nápomocny při navazování spolupráce s místními vůdci, nevládními organizacemi apod.

Nakonec, týmy FET vytvořené k tomuto účelu, jsou charakteristické tím, že prakticky všichni členové mají ještě navíc, kromě působení v týmu, svou hlavní funkci u jednotky a práci v týmu plní nad rámec svých funkčních povinností. V důsledku omezeného časového prostoru na přípravu a výcvik takových týmů nedochází ke zvyšování efektivnosti jejich práce a spolehlivosti. Členové týmu by měli pracovat

na plný úvazek. V týmu by měly být i paštunské ženy-tlumočnice s odpovídajícím výcvikem a materiálem. Pokud vytváření týmů FET bude prováděno jiným způsobem, ublíží to nejen operaci, ale i členům týmu FET, pro něž je plnění úkolů nebezpečné. Nedostatečně připravený a vycvičený tým je horší než žádný, podobně jako jednotkou nenacvičený manévř spíše skončí nezdarem nebo povede k větším ztrátám, než je-li prováděn jednotkou, která je dobře vycvičena.

Zkušenosti z nasazení týmů FET

Bagatelizace kulturních zvyků

Nikdy a nikde nebagatelizujte citlivé kulturní zvyky, které platí ve vztahu mezi pohlavími v paštunské společnosti. Porušení tohoto pravidla například představuje jednání, kdy vojáci (muži) vyzývavě pozorují nebo se pokoušejí o (pří-
mé) navazování kontaktů s venkovskými ženami. Vyvolali by tím riziko zhanobení paštunských představ o rodinné cti

a mohli by tím vyvolat vážný konflikt. V některých vesnicích, zvláště v těch, v nichž se nacházejí koaliční vojáci nebo afghánské bezpečnostní síly, jsou místní muži zdrženliví při umožnění vstupu vojáků do jejich společenství. Nezbytné je dodržování kulturních zvyků. Nasazení žen v Afghánistánu vyžaduje změny ve způsobu práce a jednotné standardní operační postupy (SOP) pro tuto činnost zatím ještě neexistují.

Navzdory těmto komplikacím současný stav vedení protipovstaleckých operací nahrává tomu, aby byl vyvíjen tlak na zapojení velkého společenství afghánských žen jako (v roli) přirozených spojenců, a aby tak nebyly zbytečně ponechávány pod vlivem Tálibánu. Tálibán je konec konců hnutí, kde je jen několik žen nebo žen sympatizantek. Jeho katastrofální hospodářská politika z 90. let a jeho extrémní názory na ženy, včetně zanedbávání vzdělání afghánských žen a ženského hnutí, představuje pro alianční síly jedinečnou příležitost využít podporu afghánských žen.

Vhodné podmínky pro zasazení týmů FET: Příklad – budování vztahů v oblasti „A“

Oblast „A“ představuje chudé, obilniny pěstující společenství v jižním Afghánistánu. Rota námořní pěchoty se do prostoru přesunula v loňském roce a zahájila budování bezpečnostního pásma a pásma vlivu. Hlídkováním značně snížila a omezila činnost povstalců v prostoru. Když autoři tohoto článku navštívili oblast „A“, přibližně dva měsíce po příchodu roty do prostoru, místní bazary byly otevřené a obchodníci hlásili, že se zlepšily podmínky pro obchod. Nálada místního obyvatelstva byla ovšem ještě stále napjatá. Tálibán sledoval společenství a místní obyvatelé byli ještě pod jeho vlivem a rozhodovali se, jak a zda přijmout cizí vojáky. Přinesou cizinci zlepšení situace? Zůstanou zde delší dobu nebo odejdou a vystaví nás pomstě Tálibánu? Bylo slyšet více skeptických než optimistických poznámek.

Jak se později ukázalo, toto je přesně to prostředí, kde je vhodné zasadit tým FET k navázání pevných vztahů s místním obyvatelstvem způsobem, kterého nemohou dosáhnout vojáci (muži) námořní pěchoty.

Ženy z týmu FET v průběhu dalších dnů doprovázely většinu mužských pěších hlídek. Již během první hlídky byly ženy překvapeny tím, že když se zastavily a bavily se s místními muži mimo jejich domovy, ti souhlasili se vstupem týmu FET do jejich domů k návštěvě jejich žen. Jakmile se tým dostal do domu, podařilo se mu překonat počáteční potíže. Přesvědčil místní ženy, aby s nimi diskutovaly o jejich každodenních starostech. Zpráva o ženách, příslušnicích námořní pěchoty (dále jen NP), se v prostoru rychle šířila, což vedlo k tomu, že při dalších hlídkách na tým FET čekaly afghánské ženy už i s teplým pohostěním. Tým zjistil, že některé afghánské ženy samy hledaly příležitost k setkání se ženami NP.

Také pozorovali, že některé ženy, když zahlédly tým FET, volaly na ně přes škvíry ve zdi: „Prosím, přijďte k nám.“ Afghánské ženy, s kterými se týmy setkávaly, pocházely z různých společenských vrstev. Některé byly uprchlice z ostatních částí Afghánistánu, včetně jedné skupiny mladých žen, které utekly z tálibánského zajetí, a byly potěšeny přítomností vojáků NP. Tým strávil v každé rodině asi tak hodinku při čaji a chlebu, zatímco pomocná zdravotnice ženám na oplátku dávala volně přístupné léky. Některé afghánské ženy říkaly, že měly obavy z toho, že se tým FET u nich již nezastaví.

Místní ženy nebyly jedinými vnímavými obyvateli týmů. Přítomnost žen také usnadnila komunikaci s místními muži a dětmi. Jeden starý Afghánec, který pustil tým FET do svého domu, to řekl slovy: „Vaši muži přišli bojovat, ale my víme, že ženy jsou tady, aby pomáhaly.“ („Přítomnost ženských hostů také potěšila moje staré oči“). Někteří muži se cítili být mnohem klidnější, když při jejich prohlídkách byly přítomny i ženy, než když při nich byli přítomni jen sami muži. Například několik mužů popsalo své rozhořčení z používané prohledávací techniky, která je v západním světě běžná (např. prohmatávání povrchu těla rukama přes oděv). NP následně upustila od těchto praktik, protože si uvědomovala, že tím místní muže uráží. Tým FET vytvořil nový způsob provádění prohlídek, který byl přijatelnější pro místní muže, a vyhnul se tím zbytečným potížím.

Hlavní zkušenosti z oblasti „A“: Týmy FET jsou cenné, jsou-li pevnou součástí koncepce vedení protipovstaleckého boje, operují-li z vybudovaných základů v snadno dostupném prostředí, v němž (z něhož) mají přístup k rodinám v jejich domovech. Tato koncepce nabízí možnost opakovaných návštěv rodin během zasazení jednotky v prostoru, prohloubení vztahů a rozšíření informovanosti jednotek o situaci v prostoru zájmu.

Vhodné podmínky pro zasazení týmů FET: Příklad – průzkumná činnost v oblasti „B“

Tým FET podporoval průzkumnou činnost v oblasti „B“. Do této činnosti byly zapojeny další speciální týmy (FET, CIMIC¹, HUMINT² a tým k vedení informační operace s tlumočníky), které vedly průzkumnou činnost pod vedením příslušníků NP společně s ANA. Cílem průzkumu bylo získat základní informace o infrastruktuře a místním obyvatelstvu ve vesnicích, které ležely mimo vliv afghánské vlády. Operace ukázala, že i rozdílně zaměřené speciální týmy mohou spolupracovat a dospět k požadovaným výsledkům. Například tým FET byl doplněn o dvě ženy z týmu HUMINT, což umožnilo vytvořit v týmu FET dvě skupiny i s tlumočnicemi, které plnily úkoly samostatně a mohly navýšit počty schůzek s míst-

ními ženami. Vyžadovat nasazení vojáků v oblastech, kde se nemíní zdržet delší dobu, má často opačný účinek. Jedním projetím vesnice námořní pěchota spíše vyvolá mezi místním obyvatelstvem větší napětí než sblížení. Vesničané, kteří pásli dobytek, si hlídce postěžovali, že její přítomnost bude důvodem k útoku povstalců na vesnici a požádali hlídku, aby vesnici opustila. Tým FET a další speciální týmy byly schopny shromáždit požadované informace, ale prakticky nebyly schopny udělat nic pro to, co by pomohlo vesnici vyprostit ze zřejmé vlády Tálibánu nad ní (jejími obyvateli). Tým FET by se měl zasazovat do prostoru, kde jednotka NP bude plnit úkoly delší dobu. Tým FET by měl být zasazen v těch oblastech, kde je dostatek času a příležitostí k budování důvěry s místním obyvatelstvem.

Dveře byly okamžitě zavřeny

Jedno odpoledne si skupina afghánských chlapců všimla, že v jednotce NP je něco nového, jiného při průjezdu vesnicí Khawji Jamal v jižní provincii Helmand, jedné z nejnebezpečnějších oblastí. Vojáci mají na hlavě barevné šátky, které jim koukají ven zpod jejich helem. Navíc nenosí sluneční brýle jako ostatní koaliční vojáci.

Jeden z chlapců se na to v jazyce Paštunů zeptal příslušníka NP. Ten mu odpověděl, že je Američanka. Afghánci se začali smát, protože si uvědomili, že příslušníkem NP, s kterým hovoří, je žena. Krátce nato se k poručíkovi NP Pottingerovi přiblížili nějací starší muži. „Máte s tím nějaký problém? Uráží vás to, že máme mezi sebou ženy?“ zeptal se jich. „Ne, v tom není žádný problém,“ odpověděl muž. To bylo dobré znamení, a tak poručík zkoušel vést konverzaci dál. „OK, dobře, proč nemůžeme jít k vašim domovům a navštívit pár domů a dát vašim ženám nějaké léky a hygienické prostředky,“ zeptal se. Muži se zarazili. Řekli, že jejich ženy, které jsou z jejich pohledu bezvýznamné, nebude nikdo prohlížet a že nepotřebují žádnou pomoc. V hloubce tálibánského území Afghánci nechťejí, abych se jejich ženy setká-

¹ Civilní vojenská spolupráce (CIMIC – Civil-Military Cooperation)

² Zprávy získané z lidských zdrojů (HUMINT – Human Intelligence)

valy s americkými ženami. Dokonce ani v případě citlivého kulturního přístupu jako v případě příslušnice NP, která si vlasy a krk zahalila do šátků. Nepomohl tomu rovněž fakt, že tlumočníky byli muži. Poručice Sherwood byla zklamáná. Řekla, že nejvíce byla frustrována z toho, že již čtyřikrát se pokoušela přiblížit k ženám. „Dveře byly okamžitě zavřené,” řekla. Je ale šťastná, že NP pokročila při domlouvání se s muži ve vesnicích. „Je to dobré ke sledování procesu společného působení na společenství, pro využívání tlumočnicků a pro pokus využít těsnopisu k zapsání poznámek, takže to nebyla ztráta času,” řekla Sherwood.

moci říct vám přímo, co si myslí, ale odpověď na to, co si myslí, si musíte hledat.” Gregoire a další zastánci zasazení ženských týmů věří, že má cenu vyčkávat na vybudování těchto vztahů. Příslušníci NP říkají, že obdobné týmy, zasažené v Iráku, pomohly změnit postoj vyznavačů ortodoxního (Sunni) islámu k podpoře al-Káidě. Ne všechny irácké a afghánské ženy vycházely vstříc ženským týmům NP. Příslušnice týmů nosí vojenské uniformy, jsou ozbrojené a spolupracují s muži, s kterými nejsou v příbuzenské vztahu, což je těžko pochopitelné pro mnoho žen z konzervativního islámského společenství. Kapitánka Furrer, která také sloužila v Iráku, řekla, že tyto ženy jsou při setkání s americkými vojákyněmi překvapené, že ještě ve věku 24 let nejsou vdané a nemají děti.

Stojí za to vyčkat

Sherwood a další příslušnice týmu FET NP prokázaly hodně optimismu a trpělivosti. Kromě chronického nedostatku žen-tlumočnic musí překonat staletou nedůvěrou, kterou mají Afghánci k cizincům. Jsou i další překážky, jakou je např. nutnost mít předem svolení mužů k tomu, že mohou mluvit s jejich ženami. Kapitánka Gregoire, která byla před dvěma měsíci ustanovena do funkce vedoucího týmu, řekla: „Tady půjde o pomalý proces. Musíme pochopit, že nemusíme dosáhnout těch kontaktů, které jsme chtěli navázat, že si musíme nejdříve vybudovat a upevnit vztahy. Přestože si sjednáte schůzku se ženami, nebudou

Ještě jedna šance

Zpět k vesnici Khawji Jamal, stmívá se, je čas jít dále. Poručice Sherwood si všimne staré ženy, pracující přes cestu na poli. Spěchá za ní s tlumočníkem. „Nebude vám vadit, když vám položím několik otázek,” zeptala se Sherwood. Stará žena souhlasí. Jmenuje se Nazoo. Drží poručici za ruku a považuje ji za „sestru”. Nazoo říká, že se teď tady cítí bezpečněji, a to i přesto, že Tálibán vyhnal její rodinu z jejich rodného města. Rozhovor byl ukončen, když se k nim přiblížil příbuzný ženy. Poslal Nazoo pryč a křičel: „Co tady děláš? Běž domů!” Poručice jen smutně sledovala, jak stará žena poslechla a odešla. I tento případ ukazuje na to, že má cenu pokračovat v započaté práci týmů FET.

Výhody důkladného plánování opatření k navázání vztahů

Tým FET v oblasti „A“ v ubytovacích prostorech základny otevřel dočasnou lékařskou kliniku pro ženy. Asi dva dny před jejím otevřením hlídky NP při své činnosti navázaly kontakt s místními zástupci vlády a vysvětlily jim výhody, jaké pro místní ženy klinika přinese. Večer před otevřením kliniky bylo místní obyvatelstvo vysíláním rozhlasu ze základny zváno k její návštěvě. Jak rozhlas, tak i hlídky NP zdůrazňovaly, že personál v klinice je pouze ženský. Navzdory tomuto úsilí se očekávala nízká nebo žádná účast žen. Ve skutečnosti devět žen (čtyři středního věku a pět starších) přišlo druhý den na základnu k vyhledání pomoci. Dvě ženy přišly na základě vysílání z rozhlasu. Každá žena byla doprovázena přinejmenším jedním dospělým příbuzným mužem. Některé si s sebou vzaly děti. Příslušnice týmu FET prohledaly návštěvnice při vstupu na základnu a doprovodily je do stínu před kliniku (zdravotní stan). Patientky byly vpouštěny po jedné a bylo jim povoleno mít s sebou jednoho mužského příbuzného k útěše a pocitu bezpečnosti.

Při vyšetření ve stanu na základě tlumočnicki popsaných potíží ošetřovatelka stanovila postup léčby. Ošetřovatelky byly schopny více toho udělat pro běžné/dětské nemoci, jako jsou různé záněty, vyrážky či čištění uší při infekčních zánětech, než poskytnout odpovídající péči při potížích a útrapách dospělých žen. I přesto všichni pacienti vyjádřili hluboké ocenění ošetřovatelkám za rady a léky, které jim ulevily od bolesti.

Ještě lepší by bylo, kdyby jedna tlumočnice byla u čekajících pacientů před stanem a druhá s ošetřovatelkou. Při čekání se místní obyvatelé stali „nedobrovolným publikem“, což vytvářelo znamenitou příležitost pro tým FET zahájit náhodnou konverzaci a zbavit ženy zbytečné nervozity. Americké lékařky v Afghánistánu by měly čas od času opustit velké základny a věnovat se poskytování odborné lékařské péče afghánským ženám na menších předsunutých základnách.

Varování před „podceněním kulturních zvyků“

Jednotka z východního Afghánistánu zaslala požadavek, aby tým FET navštívil kliniku k osvětě místních žen o těhotenství a péči o dítě. Navzdory jasné dobrému úmyslu afghánští doktoři, pracující na klinice, byli rozhořčeni, když tým FET přijel. Proč? Protože žádný tým v tento den neočekávali a navíc, místní muži a ženy byli k týmu FET po jeho předchozí návštěvě u kliniky nedůvěřiví. Afghánec provozující lékařskou praxi to zdůvodnil předchozí návštěvou týmu FET, kdy afghánské ženy byly rychle prohlédnuty u vstupu do kliniky. Urážlivá ani tak nebyla prohlídka jako místo, na němž probíhala, a způsob jejího provedení. Bylo by to podle místních přijatelné, kdyby byla provedena za zástěnou, ale ne tak, že na ně viděli afghánští muži a američtí vojáci, toto bylo urážlivé.

Tato zkušenost ukázala, že afghánští doktoři měli pravdu se zápornými důsledky nedbalostního jednání týmu FET v předchozích případech. Dvě ženy, které vzápětí přišly ke klinice a musely ujít až několik mil, než se k ní dostaly, se při spatření amerických vojáků otočily a odešly pryč bez vyšetření. Doktoři prosili tým FET, aby odešel, což nakonec také udělal. Základní příčiny tohoto debaklu: vojákyně předchozí skupiny porušovaly pravidla, a tedy neměly co dělat v týmu FET. Bylo zřejmé jak pro okolostojící Afghánce, tak i pro Američany, že některé příslušnice týmu neměly ani odpovídající výcvik a přípravu a že tam chtějí plnit úkol za každou cenu. Selháním tohoto druhu je snadné předejít minimálně promyšleným plánováním takového úkolu.

Spolupráce s ženami-policistkami a místními vůdci (představiteli)

Doporučuje se spolupráce týmů FET s policistkami afghánské státní policie a místními vůdci. Tým FET navštívil jednu policejní stanici, kde pracovalo několik žen. Ženy-policistky prováděly hlavně prohlídky civilních žen na kontrolních stanovištích. Když jim tým FET popsal své poslání navštěvovat paštunské ženy v jejich domovech, několik z policistek vyjádřilo přání dělat podobnou práci. Společné působení týmů FET s afghánskými policistkami může být cennou zkušeností k podpoře aliančního úsilí. Tímto způsobem by bylo možné zlepšit obraz žen-policistek u Afghánců, stejně jako tým FET změnil postoj civilního obyvatelstva k americkým vojákům. Každý krok, který pomůže ženám-policistkám zlepšit veřejné mínění o afghánských bezpečnostních silách, je vítán při naplňování koaličních protipovstaleckých cílů. Nejčastější reakcí civilního obyvatelstva na afghánskou policii je obava a strach. Ženy tento stav mohou změnit. Jak popsala jedna policistka, stačí s ženami mluvit slušně a jejich obavy okamžitě zmizí. Toto malé gesto, ústně opakovaně předávané mezi afghánskými ženami, pomáhá vytvářet pozitivní vztah k afghánským ženám-policistkám.

Dalšími afghánskými profesionály mezi ženami, s kterými by se měl tým FET snažit navázat spolupráci, jsou lékařky, porodní báby, učitelky atd.

Týmy FET jako optimální kanál pro distribuci humanitární pomoci

V této části jsou zaznamenány zkušenosti týmů FET při distribuci humanitární pomoci. Pokud je dostatek času, je mnohem lepší dopravit pytle s obilím nebo další humanitární pomocí přímo ke každému domu a ne je velmi rychle přímo rozdávat z nákladového prostoru auta překřikujícím se místním obyvatelům. I když druhý přístup je běžně používán v celém světě, jak odhalily zpravodajské agentury, je těžko zvladatelný a ztrácí se při něm možnost spojit se s mnoha jednotlivci nebo skupinami, na které chceme mít vliv. Doporučuje se využít týmu FET k přímé distribuci pomoci k ženám do jejich domácností. Tento přístup zabezpečí rovnost v distribuci, otevřeně a viditelně posiluje postavení místních žen v daném společenství a také vytváří počáteční podmínky pro navázání konverzace. Dary dávávané ženám zpravidla zahrnují rýži, obilí, ořechy, cukr, čaj, olej a volně dostupné léky proti bolesti. Humanitární pomoc podporuje poslání týmu FET, nemá žádný negativní vliv, a proto by tato činnost neměla chybět v úkolech pro FET.

Nošením šátku zbavit místní ženy nervozity

Členky týmu FET nosily viditelně šátky pod helmou, aby bylo hned poznat i pro z povzdálí přihlížející místní obyvatelstvo, že jejich ženy jsou prohledávány ženami a ne vojáky-muži. Jakmile se tým dostal do budovy, členky týmu, které neplnily úkol zajištění, si odložily ochranné brýle, helmu a balistickou ochranu. Odložení balistické ochrany je typickým příkladem toho, že pro splnění poslání týmu může pomoci i takováto maličkost. Zpravidla je to i důvod k navázání rozhovoru, kdy se místní ženy ptají na jejich váhu a obtížnost nošení. Některé ženy na základě toho konstatují, že pro Američanky to je velká oběť, pomáhat v Afghánistánu. Je to fakt, který lze těžko ignorovat.

Nezaměřovat první navázání hovoru za výslech

Více než v jednom případě křehká konverzace mezi týmem FET a místními obyvateli byla přerušena, když ke skupině přistoupil další člen týmu s perem a zápisníkem k zaznamenání hovoru. Během hovoru paštunská žena naznačila své příbuzné, aby ukončila hovor s Američankou, která si začala dělat poznámky. Obdobný problém nastával i v případech, kdy rozhovor probíhal čtením předem připravených otázek. Otázky by měly být pokládány do hovoru přirozeně, tak jak se hodí do probíhající konverzace, a ještě lepší by bylo nejdříve navázat důvěru a hledat odpovědi na své otázky až při dalších setkáních.

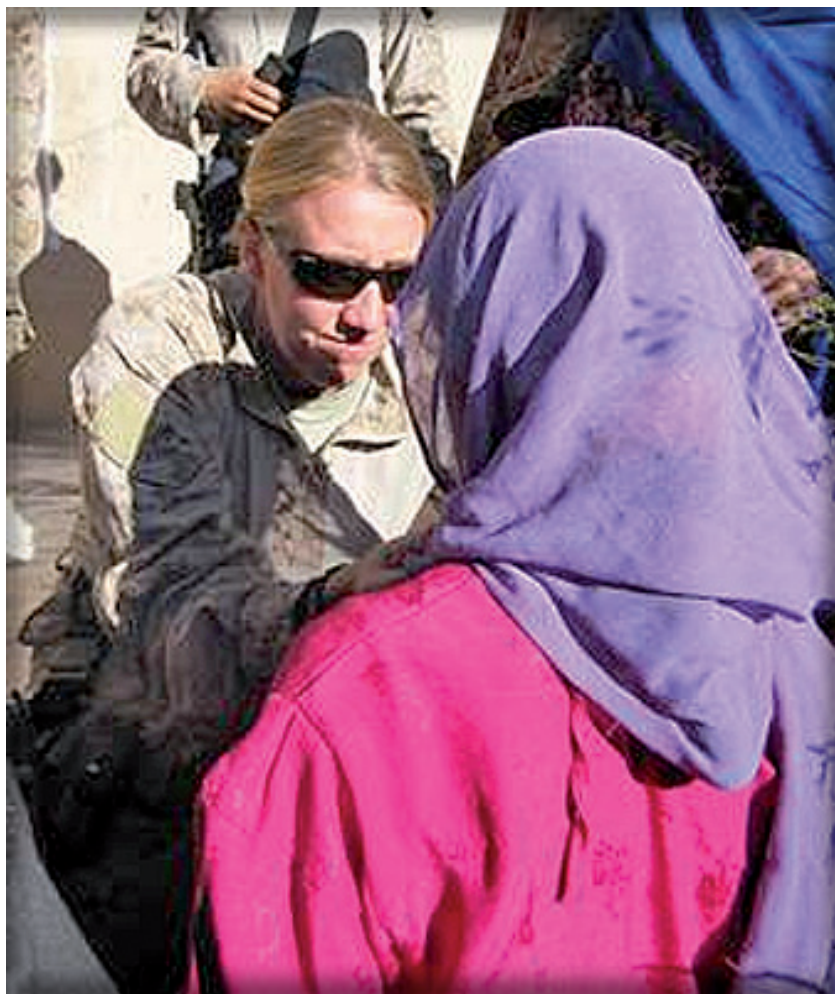
Slídění (sexuální) po ženách vojáky ANA

Američtí vojáci jsou ukázněni a zpravidla se vyhýbají přímému pohledu ženám do očí, aby tím neprovokovali paštunské muže. Afghánské národní bezpečnostní síly jsou ale něco jiného. Na posledních misích bylo místní obyvatelstvo rozčleno tím, že afghánský voják či policista vtrhl do ložnice nebo přešel zeď nádvoří, aby se mohl podívat na „místní dámy“. Provinilci v těchto případech byly Tádžikové. Proto tito vojáci musí být předem poučeni, jak se chovat mezi Paštuny, a je nutno zabránit porušování těchto pravidel.

Výběr paštunských žen-tlumočnic podle jejich fyzické zdatnosti

Nedostatečná fyzická zdatnost tlumočnic byla dalším omezujícím faktorem pro činnost týmu FET. Tlumočnice musí nejen ovládat na vysoké úrovni paštunský jazyk, ale také musí být schopné zvládat dlouhé přesuny v prostředcích balistické ochrany. Nedostatek fyzicky zdatných tlumočnic stejně jako jejich selhání při tlumočení má vliv na úspěch týmu FET. Místní muži by v mnoha případech neumožnili vstup týmu do jejich domovů, pokud by nebyli okouzleni veselou myslí a smělostí členů týmu nebo tlumočnicí, ovládající dobře jejich jazyk.

Závěr

vštevách pohošťovány teplým jídlem a čajem? „Zákony USA nepovolují vojákyním účastnit se takového typu operace ...” Špatně. Nasazení ženských týmů je dáno rozkazem velitele spojeneckých sil ISAF³, vydaným v listopadu 2009, ve kterém vyzývá jednotky k vytváření ženských týmů k budování spolupráce s afghánskými ženami. Tento rozkaz odráží potřebu hledání nových způsobů, jak dále rozvíjet protipovstaleckou strategii.

Tady neplatí, že mít nepřipravený tým je lepší než žádný. Týmy FET musí být stabilní a jejich příslušnice musí být zapálené pro své poslání a podporovány svými veliteli.

Práce týmu FET je obtížná a nebezpečná, proto je nutná tvrdá příprava a důkladné zplánování jeho úkolu ještě před opuštěním základny. Neodmyslitelné nebezpečí, spojené s prací týmu FET, neodrazuje ženy vojákyně, aby se dobrovolně hlásily do týmu FET nebo aby se podílely na plnění jeho úkolu. Několik členek týmu řeklo, že si prodlouží svou misi nebo se co nejdříve vrátí, pokud bude existovat možnost pracovat v týmu na plný úvazek. Tato skutečnost vyvolává další otázku: „Kdo více ochraňuje své ženy před afghánskou společností: pašunští muži, nebo američtí velitelé?”

Kapitán Matt Pottinger je příslušníkem americké námořní pěchoty a jako první začal připravovat ženský tým v únoru 2009. Hali Jilani je Američanka, původem Paštunka, která působila 20 let v zemědělství, plynule mluví jazykem Paštunů a slouží v jižním Afghánistánu u jednotky pro zvláštní úkoly jako kulturní poradce. Claire Russo je civilní poradkyně pro východní Afghánistán.

Literatura:

Pottinger, M., Jilani, H., Russo, C. *Trying To Win Afghanistan Without Afghan Women*. Small Wars Journal 2010.

³ Mírové síly NATO v Afghánistánu (ISAF – International Security Assistance Force)